

dar se întrebuința de obicei (ca și în limba rusă contemporană) în sensul de «a apăra, a ocroti» («охранять, оберегать») și nu în sensul de «corminti» «a întreține», ca în limba bulgară. În acest sens putem să înțelegem cuvîntul și în povestirea despre Dracula (în cuvintele lui Dracula către nevasta leneșă a săracului): «El trebuie să are, să semene și pe tine să te întrețină, iar tu trebuie să-i pregătești soțului tău haine frumoase și curate». Dar chiar dacă cuvîntul «хранити» e întrebuințat aici în sensul bulgar («a întreține»), acest bulgarism nu vorbește în favoarea originii neruse a povestirii: împrumuturile din limbile sud-slave erau destul de obișnuite în limba rusă literară a secolului al XV-lea¹. Cuvintele «боярин», «пристав» și «витель», aduse de P. P. Panaitescu ca mărturie a originii medio-bulgare a povestirii, aparțin categoriei celor mai obișnuite cuvinte ale limbii ruse din secolul al XV-lea². Același lucru se poate spune și despre cuvîntul «дьявол» citat de A. Balotă: acest cuvînt se întâlnește permanent în literatura rusă a secolului al XV-lea și nu numai în textele religioase, ci și în altele (de exemplu într-o cronică din a doua jumătate a secolului al XV-lea, «namestnicul» lui Ivan al III-lea în Iaroslavl, dușman al puterii moscovite, este numit «diavol»)³.

Dacă presupunerea despre existența inițială a unui text medio-bulgar al povestirii despre Dracula nu ni se pare suficient de întemeiată, cu atât mai îndoielnică trebuie considerată părerea lui P. Olteanu, care socotește întreaga povestire un monument al limbii slavone de redacție carpatică. Pentru a dovedi această presupunere, trebuie nu numai să se găsească unele cuvinte și forme gramaticale, întâlnite în povestire, în monumentele din regiunea subcarpatică, ci să se arate și că aceste cuvinte și forme (sau măcar o parte însemnată din ele, care caracterizează monumentul) sînt străine limbii Rusiei de nord-est și dimpotrivă sînt tipice limbii slavo-carpate. Dar acest lucru nu se face în lucrarea lui P. Olteanu. Caracteristicile lexicale⁴ și morfologice⁵ ale povestirii observate

¹ O serie întreagă de obiecții i-au fost aduse lui P. P. Panaitescu de către D. P. Bogdan în recenzia la cartea lui A. Zimin, И. С. Пересветов и его современники («Analele romino-sovietice», seria istorie, nr. 1, 1961, p. 171, Comp. deasemenea observațiile lui V. Stănică, «Studii», 1961, nr. 6, p. 1572 (16).

² I. I. Sreznevski, Материалы..., s.v. Pe lângă cele citate, P. P. Panaitescu mai aduce deasemenea cuvintele trăpiati, prăvie, sâda, smrăti. Transcrierea făcută de autor și corespondența alfabetului chirilic nu sînt prea clare (cuvintele corespunzătoare nu există, scrise astfel, în copia «Kirilo-Belozersk», reeditată de P. P. Panaitescu). Probabil P. P. Panaitescu are în vedere cuvintele «трѣпѣти» și «прѣвѣ», citate de F. Buslaev ca exemple a formelor vechi de ortografie în povestire (F. Buslaev, Русская хрестоматия, M. 1888, p. 211), însă ortografia acestor cuvinte e specifică numai copiei Rumeantev, editată de Buslaev; aceste cuvinte (ca și cuvintele «седя», «смерти») aparțin categoriei cuvintelor obișnuite ale limbii ruse vechi (Vezi I. I. Sreznevski, Материалы..., s.v.) Cuvîntul «витель» este explicat de F. Buslaev ca «рыцарем» (Ibid., p. 212, ex. 2) nu pentru că acest cuvînt este de origine străină, ci pentru a explica acea ceremonie («Витель учиняше»), pe care, după părerea lui, o iniția Dracula.

³ Полное собрание русских летописей, vol. 23, p. 157–158.

⁴ Toate cuvintele care caracterizează, după părerea lui P. Olteanu, limba slavo-carpată a povestirii, sînt binecunoscute limbii ruse vechi și pot fi descoperite în monumentele și dicționarele corespunzătoare (de ex., în Материалы... ale lui I. I. Sreznevski). De notat că însuși P. Olteanu deosebește atât de puțin lexicul carpatic de cel rus, încît în glossarul la cartea sa le plasează în aceeași rubrică («slava carpatică și rusă»), spre deosebire de lexicul paleoslav, ucrainean etc. El nu diferențiază nici verbele povestirii, atribuindu-le «izvodului carpatic sau est-slav» (Limba povestirilor..., p. 326).

⁵ P. Olteanu dovedește deasemenea «caracterul slav-carpatic» al povestirii prin întrebuințarea unor forme ale cazului genitiv plural cu terminație moale: «уби своих убищ»